
Saknr: 2020/653-1
Saksbehandlar: Marta Rongved Dixon

Saksgang

Utval	Utv.saknr.	Møtedato
Hovudutval for næring, naturressursar og innovasjon		13.02.2020
Fylkesutvalet		14.02.2020

Scenarioprojekt for Vestlandet 2030 - Kollektiv suksess

Forslag til innstilling:

1. Fylkesutvalet tek tilrådinga frå Scenarioprojekt for Vestlandet 2030 til vitande.
2. Framtidsbildet *Kollektiv suksess* og målsetjingane presentert i prosjektrapporten dannar retninga for korleis Vestland fylkeskommune vil utvikle reiselivsinnnsatsen i dei komande åra.

Samandrag

Vestlandsrådet løyvde i møtet 15.februar 2018, inntil kr 1.000.000 til prosjektet Scenarioprojekt for Vestlandet 2030. Prosjektet har kome fram til eit felles framtidsbilde, Kollektiv suksess for reiselivsutviklinga på Vestlandet mot 2030. Prosjektet har og kome fram til ein felles visjon, Attraktivitet gjennom berekraft og ti retningsgivande mål.

Framtidsbildet Kollektiv suksess med visjon og mål blir lagt fram til politisk godkjenning i dei tre Vestlandsfylka. Etter dei politiske handsamingane blir framtidsbildet med visjon og mål lagt fram for Vestlandsrådet i møtet 25. februar 2020.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Bård Sandal
fylkesdirektør

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

I PS05/18 løyvde Vestlandsrådet inntil kr 1.000.000 til gjennomføringa av prosjektet Scenarioprojekt for Vestlandet 2030. Møre og Romsdal fylkeskommune har vore prosjekteigar, og Fjord Norge AS har vore prosjektleiar i arbeidet. Etter ein tilbudsprosess blei det inngått avtale med Menon Economics om å gjennomføre ei nullpunktsanalyse og arbeide fram ulike framtidsbilde eller scenario for korleis reiselivet i Fjord Norge-regionen (Rogaland, Vestland og Møre og Romsdal) kan sjå ut i 2030. Fylka har lenge samarbeida om internasjonal marknadsføring av reiseliv gjennom selskapet Fjord Norge AS. I tillegg har ein samarbeida om kompetanse og produktutvikling gjennom klyngeprosjektet NCE Tourism. Programperioden for NCE Tourism er no avslutta. Fylka på Vestlandet har også ein felles reiselivsstrategi, som er godkjent politisk i dei ulike fylka, og i Vestlandsrådet 16.09.2013 i sak 18/13. Reiselivsstrategien gjeld for perioden 2013-2020.

Eit felles framtidsbilete for vestlandsregionen vil gi ein retning for felles vidare utvikling fram mot 2030, som kan fungere som ei felles rettesnor for både offentlege og private aktørar og organisasjonar.

Gjennomføring av prosjektet:

I Styringsgruppa for prosjektet var dei fire fylkeskommunane på Vestlandet representert, saman med destinasjonsselskap, Innovasjon Norge og næringsaktørar. Eit arbeidsutval har bestått av Møre og Romsdal fylkeskommune, Fjord Norge AS og Menon. Ein open innspelskonferanse blei arrangert i Bergen i mai 2019, der nullpunktsanalysen og tre forslag til scenario blei presentert. Konferansen hadde god deltaking og engasjement. Etter dialog og gruppearbeid blei Scenario 3, «Kollektiv suksess» løfta fram som det mest realistiske og ynskjelege framtidsbiletet.

I tråd med tilrådingane frå scenariokonferansen valde styringsgruppa å gå vidare med scenario 3. Det vidare arbeidet resulterte i ein visjon for reiselivet på Vestlandet: Attraktivitet gjennom berekraft. Visjonen er konkretisert i form av 10 målsetjingar som til saman er meint å dekkje alle prioriterte dimensjonar av berekraftprinsippet (sjå vedlegg). Forslag til måleindikatorar og verkemiddel for å realisere eigenskapane er tatt med i arbeidet. For verkemiddel er det differensiert mellom offentlege aktørar og næringa. Det valte scenarioet er basert på at berekraftprinsippet må danne grunnlaget for alt arbeid som blir gjort for å utvikle regionen, og for korleis verdiane i regionen blir kommunisert. Under Fjord Norge AS sin årlege konferanse i november 2019 blei Scenario 3 arbeida vidare med.

Politisk handsaming

Fylkeskommunane i Rogaland, Vestland og Møre og Romsdal legg fram omlag likelydande sak til sine fylkesutval. Saka går så vidare til Vestlandsrådet sitt møte 25. februar 2020.

Vestlandsregionen sitt arbeid med reiseliv mot 2030

Dei tre fylka på Vestlandet har alle eigne strategiar og handlingsplanar for utvikling i eige fylke. Når det gjeld utviklinga av reiselivsnæringane i fylka fram mot 2030, ynskjer fylkeskommunane å leggje konklusjonane frå Scenarioprojektet til grunn for korleis ein styrer mot felles mål.

Målsetjingane - ei rettesnor

Målsetjingane frå Scenarioprojektet kan fungere som ei rettesnor for felles innsats. Operasjonaliseringane som er skildra er eit godt utgangspunkt for ein enkel handlingsplan. Desse kan enkelt bli særleg tilpassa fylkeskommunal innsats av næringssjefscollegiet. Reiselivsnæringa har lenge etterspurt eit betre tilpassa kunnskapsgrunnlag for verdiskaping. Data som i dag er tilgjengelege frå SSB er lite tilpassa ei næring der oppleving og aktivitetar er det sterkast veksande segmentet. Vestlandsrådet har i møte 07.06.2018 i sak 15/2018 vedtatt at det eksisterande Nøkkeltalprosjektet for verdiskaping på Vestlandet skal utvidast til å inkludere reiseliv. Tal frå Nullpunktsanalysen som er gjennomført av Menon inkluderer i stor grad informasjonen som blir etterspurt, og vil bli nytta inn i Nøkkeltalprosjektet for verdiskaping på Vestlandet i samarbeid med analyseavdelinga i Vestland fylke, som leiar dette arbeidet.

Berekraft: Det sentrale punktet i alt reiselivsarbeidet

I framtidsbiletet «Kollektiv suksess» er berekraft sett i sentrum, og berekraftprinsippet er i 2030 førande for alle aktivitetar knytt til reiselivsutvikling- og kommunikasjon. Visjonen til framtidsbildet peikar på at det er nett berekraft som er det mest attraktive trekket ved reiselivet på Vestlandet. Alle dei tre berekraftprinsippa ligg til grunn. Prosjektarbeidet har løfta fram målsetjingar med forslag til korleis ein kan nå desse måla innan 2030.

Målsettingane i «Kollektiv suksess»:

- 1) Ingen overturisme/ubalansert turisme
Medan enkelte område i vår region i dag har i overkant mange turistar på same tid til enkelte tidspunkt, har vi framleis svært god plass dei fleste stader på Vestlandet. Vi vil arbeide for å spreie trafikken betre i tid og rom. utfordringar knytt til fellesgode er særleg aktuelle, og vi vil arbeide for å sikre at gode løysingar blir utvikla for å hindre unødig slitasje på lokalbefolkning og lokalsamfunn. «Prosjekt Fellesgodefinansiering» i regi av Nærøyfjorden Verdsarvpark blei støtta av Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal fylkeskommune med kr 80 000 kvar. Prosjektet vurderer ulike forslag til løysingar og det er venta at pilotforsøk vil bli gjennomført allereie i 2020. Sosial berekraft er sentral.
- 2) Klimanøytral næring
Det offentlege har ei særleg viktig rolle her som bestillar av og tilretteleggjar for nullutslepp løysingar for transport.
- 3) Lange opphald
Tiltak som kan stimulere dei reisande til å forlengje opphaldet er eit viktig tiltak for å auke verdiskapinga, og reduserer klimaavtrykket per reise. Vidareføring og vidareutvikling av betre utnytting av eksisterande kollektivløysingar, til dømes gjennom det fylkeskommunale prosjektet Travel like the locals, som dekkjer alle tre fylka. Prosjektet er eit døme på korleis kollektivtransport blir gjort meir tilgjengeleg for tilreisande. På sikt er det ynskjeleg med fylkesoverskridande tilbod, og billetter som kan gjelde lengre enn ein dag.
- 4) Heilårs arbeidsplassar og heilårsdrift
Heilårs aktivitet betyr fastbuande arbeidstakarar, høgare kompetanse, meir effektiv drift hos arbeidsgivar og betre fordeling av turistane. For næringane er føreseielege tilhøve avgjerande for at dei skal kunne å tilby produktet sitt til turoperatørar og andre som planlegg reisa lang tid på førehand. Det er også ynskjeleg å kunne støtte tiltak i ein oppstartsfase slik at tilbydaren kan byggje opp etterspørselen over tid.
- 5) Oppretthalde naturmangfald
Den forventauken i turistar fører til eit aukande press på naturområda våre, slik vi har sett på Trolltunga og andre sårbare område. Å leggje til rette for stibygging, høgare kompetanse innafor guidesegmentet og betre løysingar for telting og transport vil redusere talet på redningsaksjonar, slitasje på naturen og forsøpling.
- 6) Oppretthalde kultur mangfald
Den lokale kulturen er eit underutvikla potensiale i arbeidet med å maksimere verdiskapinga. Lokal historieforteljing, historia om vestlendingen både i svunnen og moderne tid og tilbodet for gjestane om å oppleve det ekte Vestlandet tiltrekkjer seg kjøpesterke gjestar. Kultur-institusjonar og museum har eit stort potensiale for å tiltrekkje seg gjestar, men må være budd på tilpasse tilbodet etter gjesten. Tett dialog mellom næringskompetanse og kulturkompetanse er viktig for å sikre god effekt av målretta tiltak.
- 7) Styrke kunnskapsutvikling og tilgang på kompetanse
Næringa har bruk for tilsette med kompetanse som passar for ei næring som har vore og er i sterk endring. Frå vidaregåande skule til høgskulenivå og fagskular er det nødvendig å ha dialog med næringa for å tilpasse utdanningstilbod som svarer til bedriftene sine behov. Det er også ynskjeleg med betre vilkår for etter- og vidareutdanning for å kunne møte nye utfordringar.
- 8) Verdiskapingsvekst
Det offentlege kan spele ei rolle for å skaffe til rette betre kunnskapsmateriale slik at næringa kan utvikle seg smartare. Det er behov for offentleg støtta FoU prosjekt som er utforma i tett dialog med næringa for å sikre deira behov. Til dømes kan eit program for

destinasjonsutvikling og meir einsarta løysingar for transport og andre offentlege tenester på tvers av fylkesgrenser på heile Vestlandet vil vere effektiviserande.

9) Styrka lønsemd og soliditet

Næringa ynskjer at det blir tatt grep for å sanksjonere mot useriøse aktørar (t.d. arbeidsmiljø, bedrifter som ikkje betalar skatt, konkursryttarar). Det er ynskjeleg å forenkle og koordinere tilsyn og avgifter slik at drifta kan være så føreseieleg og stabil som råd er.

Eit tiande punkt som omhandlar andre næringar si berekraft er ikkje endeleg konkretisert.

Vedtakskompetanse

Saka skal til Hovudutval for næring, naturressursar og innovasjon i møte 13. februar, til Fylkesutvalet 14. februar og til Vestlandsrådet 25. februar 2020.

Vurderingar og verknader

Økonomi: Fokus på heilårs arbeidsplassar i reiselivsnæringa er viktig for den økonomiske berekrafta til bedriftene, og kommuneøkonomien

Klima: Reiselivsnæringa har stort fokus på utfordringane knytt til utslepp frå transport og berekraftprinsippet ligg sentralt i det nye framtidsbildet.

Folkehelse: Ikkje relevant

Regional planstrategi: Ikkje relevant

Konklusjon:

Fylkesrådmannen rår til at tilrådinga frå Scenarioprojekt for Vestlandet 2030 vert teke til vitande og at framtidsbildet *Kollektiv suksess* og målsetjingane presentert i prosjektrapporten dannar retninga for korleis Vestland fylkeskommune vil utvikle reiselivsinnsatsen i dei komande åra.